

ОКРЕМІ ПИТАННЯ КРЕДИТНО РЕЙТИНГОВОЇ ОЦІНКИ ДЕРЖАВИ

Для України та економічно добре розвинених країн світу досить актуальним, інколи – проблемним є питання кредитних рейтингів. Це питання пов'язане із розвитком національного й міжнародного ринку позикових фінансових ресурсів та із потребою, що є у всіх сторін цих відносин, мати інформацію про фінансовий стан позичальника; окрім цього для кредитора важливо знати, на скільки позичальник є платоспроможним, чи є потенційні ризики того, що він буде неспроможний повернути позичені (у різних формах – як-то кредит, запозичення тощо) кошти.

Рейтингові оцінки здійснюють рейтингові агентства. У процесі рейтингування на підставі комплексного аналізу дається незалежна і професійна оцінка здатності позичальника виконувати свої боргові зобов'язання і подається оцінка у вигляді кредитного рейтингу в такому інформаційному форматі, щоб зовнішні користувачі кредитних рейтингів могли на їх базі приймати необхідні економічні рішення [3, с.76]. Варто наголосити на тому, що наявність кредитного рейтингу ще не означає цілковиту кредитоспроможність держави, органу місцевого самоврядування, підприємства тощо; це лише свого роду кредитний орієнтир для інвестора, кредитодавця, які одразу можуть зрозуміти, що чим нижче кредитна оцінка, тим вища ймовірність імовірність невиконання або часткового невиконання позичальником своїх кредитних зобов'язань.

Нині можна розрізняти кредитні рейтингові оцінки юридичних осіб публічного права (приміром, держави, органів місцевого самоврядування,

метою діяльності яких не є отримання прибутку) та юридичних осіб, які задіяні у підприємницькій діяльності. У нашій державі рейтингування як вид бізнесу (комерційної господарської діяльності) зародилося у 2004 р., коли розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01 квітня 2004 р. № 208-р була затверджена Концепція створення рейтингової оцінки регіонів, галузей національної економіки, суб'єктів господарювання. І надалі приймалися документи на виконання даної Концепції. Головне, що на той час ще з 2001 р. в Україні діяло єдине вітчизняне рейтингове агентство «Кредит-рейтинг», яке, відповідно, у 2004 р. і отримало статус уповноваженого агентства Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку України. У 2005 р. було внесено зміни до Закону України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» і доповнено його ст. 4-1, яка передбачає, що рейтингову оцінку визначають виключно уповноважені рейтингові агентства (до них нині належать такі: «Кредит-Рейтинг», «Експерт-Рейтинг», «Рюрик», «IBI-Rating», «Українське кредитно-рейтингове агентство», «Стандарт-Рейтинг») та/або міжнародні рейтингові агентства (приміром, північноамериканські агентства зі статусом NRSRO, визнані Україною як міжнародні: Standard and Poor's, Moody's Investor Service, Fitch Inc., A.M. Best, Realpoint, Egan-Jones Rating Company; міжнародні агентства ЄС: R&S Rating Services AG, Credit Safe AB, Visma Financial & Productivity Services the division of Visma ASA, SVEA Kredit-Information AB, Capital Intelligence; азійські, зокрема японські агентства: Japan Credit Rating Agency, LTD, Japan Rating And Investment Information, Inc.).

Слушною є думка про те, що «в умовах світової фінансової й економічної кризи роль рейтингових агентств як інститутів вирішення проблем інформаційної асиметрії значно зростає. Інвестори й кредитори більш вимогливі до якості незалежної та адекватної ризикам оцінки фінансової стійкості й кредитоспроможності компаній, банків і країн у

цілому. Саме тому особливої актуальності набуває оцінювання банківської діяльності найбільшими рейтинговими агентствами світу» [1, с.61].

Зазначимо, що кредитні рейтинги не завжди можуть викладати об'єктивну оцінку емітента, адже об'єктивність рейтингу має бути підтверджена багатьма чинниками, випробувана часом. Дехто стверджує, що «рейтинги провідних світових рейтингових агентств непрозорі, неадекватні ризикам. Ця ситуація пояснюється тим, що останніми роками «велика трійка» (йдеться про такі міжнародні кредитні рейтингові агенства, як: Standard and Poor's, Moody's Investor Service, Fitch Inc.) стала інструментом політичного тиску і управління грошовими потоками [2, с.69].

Ми розглянули лише деякі проблемні моменти рейтингування, що мають місце в нашій державі. У будь-якому випадку, створення нормативно-правового підґрунтя для регулювання відносин, що ми розглядаємо у цій статті, є важливим кроком у нормотворчому процесі; є свідченням того, що Україна готова до відкритого викладення свого фінансового стану, кредитних потужностей, навіть, не зважаючи на очевидний низький їх рівень.

Список використаних джерел:

1. Moody's знизило довгостроковий кредитний рейтинг України / Матеріали інформаційного агентства 112.ua. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ua.112.ua/ekonomika/moody-s-znizilo-dovgostrokoviy-kreditniy-reyting-ukrayini-16927.html>.
2. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18, № 19-20, № 21-22. – Ст. 144.
3. Притула Н.І. Кредитно-рейтингова оцінка як інструмент ринку цінних паперів: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.08. – Суми, 2008. – 24 с.